

УДК 342.95:343.1:343.32

*С. О. Ковальчук, Г. Р. Крет***МАТЕРІАЛЬНІ НОСІЇ СЕКРЕТНОЇ ІНФОРМАЦІЇ:
ПОНЯТТЯ, ВИДИ І ПОРЯДОК ЗБЕРІГАННЯ
ПІД ЧАС КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

Норми кримінального процесуального закону закріплюють особливості кримінального провадження, матеріали якого містять відомості, що становлять державну таємницю (ст. ст. 517 і 518 КПК України), використовуючи для позначення матеріальних об'єктів, у яких відображені такі відомості, термін «матеріальні носії секретної інформації». Поняття та види матеріальних носіїв секретної інформації визначаються нормами адміністративного права (так, ст. 1 Закону України «Про державну таємницю» чітко закріплює їх поняття) та кримінального права (зокрема, ст. ст. 111, 114, 328, 329 і 422 КК України визначають їх види як предмета злочинів у сфері охорони державної таємниці). Частина 6 ст. 517 КПК України закріплює загальні вимоги щодо зберігання матеріальних носіїв секретної інформації під час здійснення кримінального провадження, матеріали якого містять відомості, що становлять державну таємницю.

Дослідженню поняття та видів матеріальних носіїв секретної інформації і порядку їх зберігання у ході кримінального провадження в юридичній літературі присвячена недостатня увага. Зокрема, вони фрагментарно розглядаються у працях Д. О. Алексеєвої-Процюк, В. Ю. Косінова, Д. В. Куценка, М. І. Мельника, В. В. Навроцької, О. А. Парфила, Д. В. Пінчука, М. А. Погорецького, М. А. Хавронюка та інших вчених. Водночас комплексне дослідження вказаних питань з урахуванням норм адміністративного, кримінального та кримінального процесуального законодавства і державних стандартів у сфері діловодства та системи документації не проводилося. Викладене зумовлює необхідність постановки в якості мети цієї статті дослідження поняття і видів матеріальних носіїв секретної інформації, що використовуються у кримінальному провадженні, яке містить відомості, що становлять державну таємницю, та порядку їх зберігання під час судового розслідування і судового розгляду.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про державну таємницю», матеріальними носіями секретної інформації визнаються матеріальні об'єкти, у тому числі фізичні поля, в яких відомості, що становлять державну таємницю, відображені у вигляді текстів, знаків, символів, образів, сигналів, технічних рішень, процесів тощо [1]. Нормативне визначення інформації як будь-яких відомостей та/або даних, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді (ст. 1 Закону України «Про інформацію») [2], дозволяє стверджувати, що матеріальні носії секретної інформації використовуються для фіксації та збереження відомостей, що становлять державну таємницю.

Необхідною умовою визнання матеріального об'єкта матеріальним носієм секретної інформації виступає наявність реквізитів як обов'язкових відомостей, що мають у ньому міститися. У науковій літературі реквізити визначаються як «дані, які повинні міститися в акті або іншому документі для визнання його дійсним» [3, с. 1210]. Нормативне визначення поняття «реквізит службового документа» міститься у ДСТУ 2732:2004, п. 4.1.4 якого визначає його як інформацію, зафіксовану в службовому документі для його ідентифікування, організування обігу і (або) надання йому юридичної сили [4]. Документи, що містять державну таємницю, повинні мати як загальні реквізити, наявність яких свідчить про їх юридичну силу, так і спеціальні реквізити, необхідні для визнання таких документів матеріальними носіями секретної інформації. Інші матеріальні носії секретної інформації, що містять державну таємницю, та предмети, відомості про які становлять державну таємницю, повинні містити лише спеціальні реквізити.

Загальні реквізити нормами законодавства встановлюються для документів, які складаються підприємствами, установами та організаціями. Так, відповідно до п. 4.4 ДСТУ 4163-2003 документи, що їх складають в організації, повинні мати такі обов'язкові реквізити: назва організації, назва виду документа (не зазначають на листах), дата, реєстраційний індекс документа, заголовок до тексту документа, текст документа, підпис [5]. Норми Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» поширюють обов'язкові реквізити документа на електронний документ (ч. 1 ст. 5) і передбачають в якості додаткового реквізиту останнього електронний підпис (ч. 1 ст. 6) [6].

Спеціальні реквізити, необхідні для визнання матеріальних об'єктів матеріальними носіями секретної інформації, визначаються ч. 2 ст. 15 Закону України «Про державну таємницю», відповідно до якої реквізити кожного матеріального носія секретної інформації складаються із: 1) грифа секретності; 2) номерів примірника; 3) статті Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, на підставі якої здійснено засекречення; 4) найменування посади та підпису особи, яка надала гриф секретності [1].

Гриф секретності являє собою реквізит матеріального носія секретної інформації, що засвідчує ступінь секретності даної інформації (ст. 1

Закону України «Про державну таємницю») [1]. Гриф секретності матеріального носія секретної інформації повинен містити відомості про:

1) ступінь секретності інформації, яка становить державну таємницю: «особливої важливості», «цілком таємно», «таємно». Ступінь секретності, який надається матеріальному носію секретної інформації, з огляду на положення ч. 2 ст. 15 Закону України «Про державну таємницю» та п. 2 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, повинен відповідати ступеню секретності, встановленому для нього у Зводі [1; 7];

2) строк засекречення інформації, яка становить державну таємницю. Строк засекречення інформації визначається рішенням про віднесення інформації до державної таємниці, прийнятим державним експертом з питань таємниць з урахуванням ступеня секретності інформації та інших обставин. Строк засекречування матеріальних носіїв інформації має відповідати строку дії рішення про віднесення інформації до державної таємниці, встановленого рішенням державного експерта з питань таємниць. Перебіг строку засекречування матеріальних носіїв інформації починається з часу надання їм грифа секретності (ст. 16 Закону України «Про державну таємницю») [1];

3) статтю Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, на підставі якої здійснено засекречення. У разі, якщо у порядку ч. 4 ст. 12 Закону України «Про державну таємницю» на підставі та в межах Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, з метою конкретизації та систематизації даних про секретну інформацію, державними органами створено міжгалузеві, галузеві, міжвідомчі або відомчі розгорнуті переліки відомостей, що становлять державну таємницю, чи підприємствами, установами або організаціями незалежно від форм власності, що провадять діяльність, пов'язану із державною таємницею, створено власні розгорнуті переліки відомостей, що становлять державну таємницю, у грифі секретності зазначенню підлягає також стаття такого переліку відомостей;

4) найменування посади особи, яка надала гриф секретності. Перелік посад, перебування на яких дає посадовим особам право надавати матеріальним носіям секретної інформації грифи секретності, затверджується керівником державного органу, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, що провадить діяльність, пов'язану з державною таємницею (ч. 5 ст. 15 Закону України «Про державну таємницю») [1].

У разі продовження строку дії рішення про віднесення інформації до державної таємниці, підвищення чи зниження визначеного державним експертом з питань таємниць ступеня секретності інформації, що становить державну таємницю, матеріальному носію секретної інформації надається новий гриф секретності. Обов'язок забезпечити зміну грифа секретності, наданого матеріальним носіям секретної інформації, та письмово повідомити про це керівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, яким були

передані такі матеріальні носії, ч. 7 ст. 15 Закону України «Про державну таємницю» покладається на керівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, у яких здійснювалося засекречування матеріальних носіїв інформації, та керівників державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, які є їх правонаступниками, а також керівників вищого рівня [1].

Номер примірника як реквізит матеріального носія секретної інформації відображає реєстраційний номер, присвоєний йому у процесі здійснення реєстрації. В юридичній літературі під реєстрацією матеріальних носіїв секретної інформації розуміється надання їм реєстраційних номерів шляхом нанесення на них умовного позначення з подальшим записом відомостей про ці документи або інші матеріальні носії секретної інформації у журналах чи картках обліку [8].

Визначені ч. 2 ст. 15 Закону України «Про державну таємницю» реквізити матеріального носія секретної інформації підлягають проставленню безпосередньо на самому носії такої інформації. У випадках, якщо їх неможливо нанести на матеріальний носій секретної інформації, вони, з огляду на норму ч. 3 ст. 15 Закону України «Про державну таємницю», мають бути зазначені у супровідних документах [1].

Системний аналіз закріпленого у ст. 1 Закону України «Про інформацію» поняття «інформація» [2] та змісту диспозицій ст. ст. 111, 114, 328, 329 і 422 КК України [9], дозволяє класифікувати матеріальні носії секретної інформації на такі види: 1) документи, що містять державну таємницю; 2) предмети, відомості про які становлять державну таємницю; 3) інші матеріальні носії секретної інформації, що містять державну таємницю.

У законодавстві відсутнє уніфіковане поняття документа, хоча нормативно закріплені визначення містять вказівку на його сутність та основні функції. При цьому основні функції документа у нормативно-правових актах визначаються однозначно, а його сутність характеризується як через поняття «інформація», так і через поняття «матеріальний носій, який містить інформацію». Так, у п. 3.3 ДСТУ 2732:2004 документ визначається як інформація, зафіксована на матеріальному носії, основною функцією якого є зберігати та передавати її в часі та просторі [4]. Стаття 1 Закону України «Про інформацію» визначає документ як матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі [2].

У науковій літературі при визначенні поняття «документ» обґрунтовано акцентується увага на єдності матеріального носія та інформації, яка міститься у ньому. Зокрема, Г. М. Швецова-Водка вказує, що документ — це єдність інформації (повідомлення) та матеріального носія, яка використовується в соціальному комунікаційно-інформаційному процесі як канал передачі інформації [10, с. 21]. Таку позицію поділяє й А. В. Красницька, на думку якої «документ від інших каналів передачі

інформації — радіо, телевізійного, телефонного чи усного — відрізняється передачею повідомлення у формі, зафіксованій на предметному носії» [11, с. 30]. Таким чином, інформація, яка міститься у документі та відображається у вигляді текстів, знаків, символів, образів, сигналів тощо, складає зміст документа, а матеріальний носій, на якому вона відображена, виступає носієм цієї інформації. Наведене стосується й електронних документів: оскільки «за допомогою засобів комп'ютерної техніки інформація може бути відображена на жорсткому диску або вінчестері, переносному вінчестері, різноманітних дисках, магнітооптичних дисках, картах пам'яті тощо» [12, с. 7], то вона становить зміст електронного документа, а матеріальні об'єкти, на яких зафіксована інформація, виступають її матеріальними носіями.

Поняття документа, що містить державну таємницю, законодавством не визначається. В юридичній літературі його розглядають як письмовий (графічний, електронний, аудіо-, відео-) та інший акт, що має обов'язкові посвідчувальні (номер, печатка, гриф секретності тощо) реквізити, оформлений у встановленому порядку, зареєстрований у відповідній установі та містить відомості, що становлять державну таємницю [13, с. 55].

За способом відображення інформації документи, які містять державну таємницю, можуть бути класифіковані на дві групи: 1) текстові документи; 2) зображувальні документи.

Текстовим документом визнається документ, зміст якого — мовна інформація, зафіксована будь-яким типом письма або певною системою звукозаписування (п. 3.22 ДСТУ 2732:2004) [4]. Таке визначення дозволяє поділити текстові документи на два види: письмові та фонодокументи.

Письмовим документом є текстовий документ, зміст якого зафіксовано за допомогою письмових знаків (п. 3.23 ДСТУ 2732:2004) [4]. До числа письмових документів, які містять державну таємницю, належать: накази, розпорядження, постанови, положення, протоколи, рішення, директиви, акти, листи, вказівки, огляди, узагальнення тощо. Письмові документи можуть бути виконані рукописним, машинописним, у тому числі із застосуванням засобів комп'ютерної техніки, або типографським способом. Рукописним документом визнається письмовий документ, письмові знаки змісту якого особа написала власноручно чи іншим безпосереднім способом (п. 3.24 ДСТУ 2732:2004), а надрукованим документом — письмовий документ, знаки змісту якого зафіксовано друкувальними пристроями (п. 3.25 ДСТУ 2732:2004) [4].

Фонодокументом є документ, зміст якого зафіксовано будь-якою системою звукозаписування (п. 3.25 ДСТУ 2732:2004) [4]. Звукова інформація фіксується у фонодокументах за допомогою механічного, фотографічного, магнітного та цифрового (оптичного) звукозапису. У науковій літературі залежно від форми носія розрізняють: 1) магнітні фонограми на стрічці; 2) магнітні відеофонограми в касеті; 3) оптичні фонограми на диску; 4) записи на накопичувачах флеш-пам'яті [14]. Таким чином, до

числа фонових документів, що містять державну таємницю, відносяться фотографічні, магнітні та цифрові (оптичні) фонограми.

Зображувальним документом визнається документ, зміст якого зафіксовано у вигляді точного, зменшеного, збільшеного або формалізованого відображення зовнішніх характеристик реального чи уявного об'єкта за допомогою малювання, креслення, графіки, фотографії, кінематографії, відеозапису (п. 3.26 ДСТУ 2732:2004) [4]. Виходячи з цього визначення, зображувальні документи можна поділити на чотири види: графічні, фотодокументи, кінодокументи і відеодокументи.

Графічним документом є зображувальний документ, зміст якого зафіксовано у вигляді малюнка або кресленника лініями, штрихами, світлотінню (п. 3.27 ДСТУ 2732:2004) [4]. До числа графічних документів, які містять державну таємницю, належать: креслення, плани, схеми, проекти, графіки, таблиці, малюнки тощо.

Фотодокументом є документ, зміст якого зафіксовано за допомогою фотографічних засобів у вигляді окремих фотозображень (п. 3.30 ДСТУ 2732:2004) [4]. До числа фотодокументів, які містять державну таємницю, відносяться: фотознімки, негативи, позитиви, виконані фотографічним способом діапозитиви і слайди тощо. З огляду на п. 7 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, до числа фотодокументів, які містять державну таємницю, також належать: 1) первинні матеріали аерозйомки: аеронегативи, цифрове зображення в первинному форматі, оцифровані сигнали із сенсорів обладнання; 2) похідні матеріали аерозйомки: відскановані аеронегативи, контактні відбитки, негативи репродукцій, відбитки репродукцій, фотосхеми, оброблені цифрові зображення, знімки на папері, за виключенням створених топографічних карт і планів [7].

Кінодокументом є документ, зміст якого зафіксовано за допомогою кінематографічних засобів і представлено у вигляді послідовно розташованих фотографічних зображень (п. 3.29 ДСТУ 2732:2004) [4]. До числа кінодокументів, які містять державну таємницю, належать: кінофільми, виконані кінематографічним способом діафільми і слайди тощо.

Відеодокументом є документ, зміст якого зафіксовано засобами відеозаписування (п. 3.32 ДСТУ 2732:2004) [4]. До числа відеодокументів, які містять державну таємницю, відносяться відеофільми, які у науковій літературі визначаються як фільми із записом зображення та/чи звуку на магнітну плівку, диск, оптичний диск чи твердотілий носій флеш-пам'яті для відтворення на екрані телевізора (монітора) за допомогою відеомагнітофона, mp3-плеєра, стільникового телефону тощо [14].

За умови фіксації інформації у кінодокументі або відеодокументі із використанням системи звукозапису він визначається як аудіовізуальний документ. Аудіовізуальним документом є документ, зміст якого представлено у вигляді зображення і (або) запису звуку, для фіксування і (або) відтворення яких застосовують відповідну апаратуру (п. 3.28 ДСТУ 2732:2004) [4].

Як текстові, так і зображувальні документи можуть бути виконані в електронній формі. У законодавстві поняття «електронний документ» визначається доволі неоднозначно: як шляхом вказівки на спосіб його створення та використання, так і шляхом вказівки на спосіб фіксації інформації та необхідність дотримання обов'язкових реквізитів. Так, у п. 3.33 ДСТУ 2732:2004 електронний документ визначається як документ, який створюють та використовують тільки в межах комп'ютерної системи [4]. Частина 1 ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» визначає електронний документ як документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа [6]. Електронний документ виконується за допомогою засобів комп'ютерної техніки, які дозволяють створити його, зберегти, передати і перетворити у візуальну форму. Відповідно до ч. 4 ст. 5 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг», візуальною формою подання електронного документа є відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною [6].

У зв'язку з цим викладене у п. 3.33 ДСТУ 2732:2004 визначення поняття «електронний документ» викликає заперечення, оскільки воно обмежує можливість його використання межами комп'ютерної системи. Водночас оригіналом електронного документа вважається електронний примірник документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронним цифровим підписом автора, а копією документа на папері для електронного документа є його візуальне подання на папері, яке засвідчене в порядку, встановленому законодавством (ч. ч. 1 і 6 ст. 7 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг») [6].

Предметами, відомості про які становлять державну таємницю, виступають різноманітні вироби, матеріали і речовини, які містять такі відомості. Коло таких виробів, матеріалів і речовин конкретизується нормами окремих законів і підзаконних нормативно-правових актів. Зокрема, ст. 1 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» до матеріальних носіїв секретної інформації відносить секретний винахід (секретну корисну модель), якою визнається винахід (корисна модель), що містить інформацію, віднесену до державної таємниці [15]. Аналіз п. 7 Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, дозволяє до числа предметів, відомості про які становлять державну таємницю, віднести: 1) зразки боєприпасів; 2) зразки військової техніки; 3) засоби криптографічного захисту інформації та криптографічні системи; 4) комплекси спеціальних видів зв'язку; 5) комплекси технічного захисту інформації та спеціальні технічні засоби; 6) товари військового призначення тощо [7].

Іншими матеріальними носіями секретної інформації виступають матеріальні об'єкти, в яких відображені відомості, що становлять державну таємницю, та які не належать до числа документів, що її містять, і предметів, відомості про які її становлять. До інших матеріальних носіїв

секретної інформації В.Ю Косінов відносить робочі зошити, спецблокноти, машинні носії (пристрої, вироби або матеріали, що слугують для запису, зчитування, зберігання або транспортування секретної інформації за допомогою засобів обчислювальної техніки), чернетки проектів секретних документів, топографічні карти тощо [8]. Крім того, іншими матеріальними носіями секретної інформації виступають секретні видання, яким присвоєний гриф секретності: книги, брошури, рукописи дисертацій та автореферати дисертацій тощо.

Документи, які містять відомості, що становлять державну таємницю, предмети, відомості про які становлять державну таємницю, та інші матеріальні носії секретної інформації підлягають долученню до матеріалів кримінального провадження. Відповідно до ч. 6 ст. 517 КПК України, матеріальні носії секретної інформації, які не долучені до матеріалів досудового розслідування, передаються в установленому законом порядку на зберігання до режимно-секретного підрозділу органу досудового розслідування [17]. Зокрема, в органах Служби безпеки України такими підрозділами є режимно-секретні відділи, в яких матеріальні носії секретної інформації, які не долучені до матеріалів кримінального провадження, зберігаються до моменту передачі кримінального провадження до суду. Із переданням матеріалів кримінального провадження до суду недолучені до нього матеріальні носії секретної інформації передаються на зберігання до режимно-секретного підрозділу суду, якому підсудне кримінальне провадження за правилами територіальної підсудності, встановленими ст. 32 КПК України.

Підсумовуючи викладене, потрібно відзначити, що нормативне визначення поняття «матеріальні носії секретної інформації» підлягає уточненню шляхом вказівки у ньому на необхідність наявності на матеріальному об'єкті реквізитів як невід'ємної ознаки матеріального носія секретної інформації. З урахуванням цього відповідний пункт ст. 1 Закону України «Про державну таємницю» вбачається за доцільне викласти у такій редакції: «матеріальні носії секретної інформації — матеріальні об'єкти, у тому числі фізичні поля, в яких відомості, що становлять державну таємницю, відображені у вигляді текстів, знаків, символів, образів, сигналів, технічних рішень, процесів тощо та які містять визначені законом реквізити.

До числа матеріальних носіїв секретної інформації належать будь-які документи і речі, в яких або на яких містяться відомості, що становлять державну таємницю. За формою відображення інформації матеріальні носії секретної інформації можуть бути класифіковані на такі види: 1) документи, що містять державну таємницю: а) текстові документи, у тому числі письмові (рукописні, надруковані) і фонові документи; б) зображувальні документи, у тому числі графічні, фотодокументи, кінодокументи і відеодокументи; 2) предмети, відомості про які становлять державну таємницю; 3) інші матеріальні носії секретної інформації, що містять державну таємницю.

Під час здійснення досудового розслідування і судового розгляду кримінального провадження, матеріали якого містять відомості, що становлять державну таємницю, матеріальні носії секретної інформації підлягають зберіганню з дотриманням вимог режиму секретності. З огляду на ці вимоги, вони підлягають долученню до матеріалів кримінального провадження або зберіганню в режимно-секретному підрозділі органу досудового розслідування, суду, що дозволяє запобігти розголошенню секретної інформації та втраті її матеріальних носіїв.

Л і т е р а т у р а

1. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.
2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. — К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2007. — 1736 с.
4. ДСТУ 2732:2004. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять: прийнято та надано чинності Наказом Держспоживстандарту України від 28.05.2004 р. № 97. — К. : Держспоживстандарт України, 2005. — 32 с.
5. ДСТУ 4163-2003. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів: затверджено Наказом Держспоживстандарту України від 07.04.2003 р. № 55 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://hrliga.com/docs/DSTU_4163-2003.htm.
6. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
7. Звід відомостей, що становлять державну таємницю, затверджений Наказом Голови Служби безпеки України від 12.08.2005 р. № 440 і зареєстрований у Міністерстві юстиції України 17.08.2005 р. за № 902/11182 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0902-05>.
8. Косінов В. Предмет злочинів у сфері охорони державної таємниці [Електронний ресурс] / В. Косінов. — Режим доступу: http://adhdportal.com/book_2042_chapter_77_PREDMET_ZLOCHINV_U_SFER_OKHORONI_DERZHAVNO_TAMNI.html
9. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
10. Швецова-Водка Г. М. Типологія документа: Навчальний посібник для студентів інститутів культури / Г. М. Швецова-Водка. — К. : Кн. палата України, 1998. — 78 с.
11. Красницька А. В. Процесуальні акти кримінального судочинства: юридична техніка, шляхи вдосконалення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Анжела Віталіївна Красницька. — К., 2008. — 232 с.
12. Запотоцький А. П. Документи як процесуальні джерела доказів у кримінальному судочинстві : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Андрій Петрович Запотоцький. — К., 2009. — 18 с.
13. Курс уголовного права. В 5 т. Т. 5. Особенная часть / [под ред. Г. Н. Борзенкова, В. С. Комиссарова]. — М. : Зерцало, 2002. — 502 с.
14. Палеха Ю. І. Загальне документознавство : навч. посіб. / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. — К. : Ліра-К, 2008. — 393 с.
15. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.

16. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка]. — 6-те вид., переробл. та допов. — К. : Юрид. думка, 2009. — 1236 с.
17. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651%D0%B0-17>.

А н о т а ц і я

Ковальчук С. О., Крет Г. Р. Матеріальні носії секретної інформації: поняття, види і порядок зберігання під час кримінального провадження. — Стаття.

У статті аналізується поняття матеріальних носіїв секретної інформації, на підставі чого пропонується викласти їх нормативне визначення у новій редакції. Визначаються види матеріальних носіїв секретної інформації та досліджуються вимоги режиму секретності в частині їх зберігання під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження.

Ключові слова: кримінальне провадження, державна таємниця, матеріальні носії секретної інформації.

А н н о т а ц и я

Ковальчук С. А., Крет Г. Р. Материальные носители секретной информации: понятие, виды и порядок хранения в ходе уголовного производства. — Статья.

В статье анализируется понятие материальных носителей секретной информации, на основании чего предлагается изложить их нормативное определение в новой редакции. Определяются виды материальных носителей секретной информации и исследуются требования режима секретности в части их хранения в ходе досудебного расследования и судебного рассмотрения уголовного производства.

Ключевые слова: уголовное производство, государственная тайна, материальные носители секретной информации.

S u m m a r y

Kovalchuk S. O., Kret G. R. Material transmitters of secret information: concept, types and order of store during the criminal proceeding. — Article.

The article is dedicated to analyzing the concept of material transmitters of secret information, for which proposed to lay out the normative definition in the new edition. Types of material transmitters of secret information are determined and claims of secrecy regarding the storage of them during the preliminary investigation and prosecution of criminal proceeding are investigated.

Keywords: criminal proceeding, state secrets, material transmitters of secret information.